

УДК: 314.48: 614.441: 616-002.8

СМЕРТНІСТЬ НАСЕЛЕННЯ ЖИТОМИРСЬКОЇ ОБЛАСТІ ВНАСЛІДОК ІНФЕКЦІЙНИХ І ПАРАЗИТАРНИХ ХВОРОБ

Шпита О.О.

*Житомирське міськрайонне управління
Головного управління Держсанепідслужби
у Житомирській області*

Summary: The dynamics of mortality from infectious and parasitic diseases for the years 2007-2012 is presented. The tendency to increase the mortality level as a result of specified diseases is determined. Reliable differences in mortality indices in terms of administrative areas are identified. Leading positions in the structure of mortality belong to tuberculosis (58.1%) and HIV-infection (35.5%).

Key words: infectious and parasitogenic diseases, mortality, dynamics, administrative territories.

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими чи практичними завданнями. Аналіз смертності населення в результаті інфекційних та паразитарних хвороб в розрізі адміністративних територій регіону дозволить більш обґрунтовано проводити інтеграцію медичної допомоги хворим на інфекційні та паразитарні хвороби на первинний рівень медичної допомоги.

Аналіз останніх досліджень і публікацій, в яких започатковано розв'язання проблеми. За останні п'ять років (2010–2015) загальний показник смертності в Україні утримується на надто

високому як для європейської країни рівні 15,3–14,7% [7, с. 24-29]. Формування рівня смертності відбувається в умовах прискореного демографічного старіння, яке за рахунок швидкого збільшення в населенні контингентів старшого віку не тільки структурно підвищує його, але й посилює темп вимирання населення [3, с. 249-250].

Сучасний рівень смертності в Україні відзначається суттєвими регіональними відмінностями: у 2014 р. величина загального коефіцієнта смертності коливалася в межах від 10,4‰ у м. Києві до 19,2‰ в Чернігівській області. Відносно нижчий загальний рівень смертності спостерігається у Івано-франківській та Чернівецькій областях (12,8‰), найвищий – у Сумській та Чернігівській областях (17,2–19,2‰) [4, с.30-34]. Значною мірою такі коливання пояснюються дією структурного чинника. Так, у західних областях відносно молода вікова структура населення змінює загальний показник смертності у бік зменшення, а в областях зі старою віковою структурою (на півночі і в центрі нашої країни) – в бік підвищення [6, с. 21-26].

В середньому до 86% усіх смертних випадків нині в Україні припадає на три основні класи причин смерті: хвороби системи кровообігу, зовнішні причини смерті і новоутворення. На першому місці з кількості смертних випадків стоять серцево-судинні захворювання (66,5%) [8, с.20-27]. За ними у відповідній послідовності ідуть новоутворення (13,9%) [5, с.243-245], зовнішні причини смерті (6%) [1, с.23-29], хвороби органів травлення (4,2%) [2, с.54-58].

Не вирішені питання. Відсутні публікації з аналізом рівнів смертності населення в наслідок інфекційних та паразитарних хвороб на регіональному рівні в розрізі адміністративних територій

де найбільш активно проводиться реформи системи надання медичної допомоги населенню.

Мета. Вивчити та проаналізувати показники смертності населення Житомирської області в наслідок інфекційних та паразитарних хвороб в динаміці п'яти років.

Методи та матеріали дослідження. Бібліосемантичний, статистичний, системного підходу. Використані

матеріали галузевої статистичної звітності за період 2007 - 2012 роки.

Статистична обробка отриманих даних проведена з використанням комп'ютерної програми Statistica 8.0.

Результати та їх обговорення. Наступним етапом дослідження було вивчення показників смертності населення внаслідок інфекційних хвороб. Отримані результати представлено в табл. 1.

Таблиця 1

Смертність від інфекційних та паразитарних хвороб (на 100тис. населення), 2007-2012рр.

Адміністративна територія	на 100 тис.населення						2012 до 2007, рази
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Андрушівський р-н	8,2	11,1	22,5	25,43	22,82	28,84	+ 3,52
Баранівський р-н	9,2	16,2	16,4	9,4	21,32	7,21	-1.28
Бердичівський р-н	22,4	29,4	16,6	9,95	26,72	30,69	+1.37
Брусилівський р-н	18,1	36,6	55,7	55,98	44,20	19,37	+1.07
Володарсько-Волинський р-н	8,2	19,4	8,3	24,96	13,90	28,09	+3.43
Ємільчинський р-н	8,0	13,5	22,1	24,69	13,94	11,52	+1.44
Житомирський р-н	23,2	26,0	20,2	36,79	27,85	14,30	-1.62
Коростенський р-н	26,3	16,7	13,6	23,72	23,98	21,14	-1.24
Коростишівський р-н	26,3	26,4	26,6	31,60	26,81	43,90	+1.67
Лугинський р-н	32,1	10,9	22,2	11,14	16,97	11,58	-2.77
Любарський р-н	10,3	10,4	13,9	13,90	14,11	14,37	+1.39
Малинський р-н	37,4	23,8	14,6	10,52	27,49	12,83	-2.92
Народицький р-н	20,6	10,4	-	1043	-	10,39	-1.98
Новоград-Волинський р-н	24,5	35,0	37,4	18,09	25,76	20,35	-1.20
Овруцький р-н	14,4	13,0	6,6	8,23	16,65	13,53	-1.06
Олевський р-н	23,0	28,0	21,2	11,78	16,55	11,92	-1.93
Попільнянський р-н	20,3	20,5	8,9	5,92	17,89	30,31	+1.49
Радомишльський р-н	12,8	15,6	15,8	23,86	26,84	21,22	+1.66
Романівський р-н	12,9	26,1	16,5	6,66	6,76	13,65	+1.06
Ружинський р-н	13,0	3,3	13,4	3,37	6,86	14,08	+1.08
Червоноармійський р-н	32,7	20,6	8,3	20,79	29,31	25,45	-1.28
Черняхівський р-н	18,9	44,6	22,5	19,30	6,50	29,80	+1.58
Чуднівський р-н	25,9	7,9	13,3	18,63	16,14	13,68	-1.89
м.Бердичів	18,3	28,5	33,8	23,96	20,30	33,03	+1.80
м.Житомир	27,8	24,6	25,4	26,99	23,29	27,61	-1.01

м.Коростень	19,8	25,9	21,4	19,79	13,72	19,83	+1.01
По області	21,3	22,4	21,1	20,67	20,78	22,03	+1.03

Наведені в табл. 1 результати дослідження вказують на тенденцію до зростання в області смертності населення в наслідок інфекційних та паразитарних хвороб. Зростання зареєстровано в 1,05 рази: від 21,3 до 22,3 з найвищим показником в 2008 році – 22,4 на 100тис. населення.

За період дослідження найвищий рівень смертності населення в наслідок інфекційних та паразитарних хвороб було зареєстровано в 2010 році – 55,98 в Брусилівському, а найнижчий – 3,3 в 2008р. в Ружинському районі. В Народицькому районі в 2009 та 2011рр. випадки смерті в наслідок інфекційних та паразитарних хвороб зареєстровані не були.

В розрізі адміністративних територій зареєстровані достовірні відмінності показника смертності населення в наслідок інфекційних та

паразитарних хвороб: найнижчий показник: 7,21 (Баранівський район); найбільший показник: 43,99 (Коростишівський район). Різниця складає 6,09 разів.

За період дослідження на території 12 (46,2%) адміністративних територій зареєстровано зниження показника смертності населення, а на території 14 (53.8%) адміністративних одиниць – зростання показника.

Найбільший рівень зниження показника смертності населення (2,92 разів) зареєстровано в Малинському, а найбільший рівень збільшення (3,52 рази) названого показника зареєстровано Андрушівському районі.

Далі було досліджено структуру смертності населення обласні від інфекційних та паразитарних захворювань. Отримані результати наведено в табл.2.

Таблиця 2

Розподіл померлих від інфекційних та паразитарних захворювань за нозологічними формами

Нозологічна форма (причини смерті)	Абс.	На 100 тис. нас.	Питома вага від усіх померлих, %
Туберкульоз, в тому числі	154	12,2	58,1
- туберкульоз органів дихання, бактеріологічно підтверджений	12	0,95	7,8 від всього туберкульозу
- туберкульоз органів дихання, бактеріологічно не підтверджений	48	3,81	31,2 від всього туберкульозу
- туберкульоз кісток та суглобів	1	0,08	0,6 від всього туберкульозу
- туберкульоз інших органів, за винятком віддалених наслідків туберкульозу	92	7,32	59,7 від всього туберкульозу
- наслідки туберкульозу	1	0,08	0,6 від всього туберкульозу
Менінгококова інфекція	2	0,16	0,7

Стрептококова інфекція та інші септицемії	6	0,48	2,3
Інші бактеріальні інфекції	1	0,08	0,4
Сифіліс (всі форми)	2	0,16	0,7
Гострий гепатит В	1	0,08	0,4
Інші вірусні гепатити	2	0,16	0,7
Хвороба зумовлена ВІЛ	94	7,48	35,5
Інші хвороби зумовлені вірусами	1	0,08	0,4
Інші інфекційні та паразитарні хвороби	2	0,16	0,7
Всього	265	21,1	100

Аналіз даних табл.2 показує, що серед причин смертності населення від інфекційних та паразитарних хвороб ведуче місце посідає туберкульоз з показником 12,2 на 100 тис населення та 58,1% в питомій вазі померлих внаслідок інфекційних та паразитарних хвороб, а також ВІЛ-інфекція з показниками 7,48 та 35,5% відповідно.

Висновки. Встановлено тенденцію до підвищення рівня смертності населення Житомирської області внаслідок

інфекційних та паразитарних хвороб з достовірними відмінностями в розрізі адміністративних територій. Провідними нозологічними формами, які є причиною смертності, виступають туберкульоз та ВІЛ-інфекція.

Перспективи подальших досліджень пов'язані з вивченням інтеграції медичної допомоги хворим на інфекційні та паразитарні хвороби на первинний рівень медичної допомоги.

ЛІТЕРАТУРА

1. Показники здоров'я населення та використання ресурсів охорони здоров'я в Україні за 2013–2014 роки. – К. : МОЗ України, 2012. – 341 с.
2. Чепелевська Л. А. Особливості смертності населення України від окремих хвороб органів травлення / Л. А. Чепелевська, А. А. Крапівіна // Україна. Здоров'я нації. – 2013. – № 1 (25) – С. 54–58.
3. Чепелевська Л. А. Сучасні проблеми медико-демографічної ситуації в Україні / Л. А. Чепелевська, О. В. Любінець // Охорона здоров'я України. – 2008. – № 1 (29) : Тези доп. міжнар. наук.-практ. конф., присвяченої 60-річчю ВООЗ, Всесвітньому дню здоров'я 2008 [«Залежність здоров'я від змін клімату»]. – С. 249–250.
4. Чепелевська Л. А. Динаміка смертності населення України на сучасному етапі: регіональний аспект / Л. А. Чепелевська, Ю. Б. Яценко // Україна. Здоров'я нації. – 2013. – № 2 (26) – С. 30–34.
5. Чепелевська Л. А. Смертність населення від новоутворень: сучасні та прогнозні тенденції, регіональні аспекти / Л. А. Чепелевська, О. М. Орда // Сх.-Європ. журн. громад. здоров'я. – 2011. – № 1 (13). – С. 243–245.

6.Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2012 рік / за ред. Р. В. Богатирьової [монографія]. – К., 2013. – 464 с

7.Щорічна доповідь про стан здоров'я населення, санітарно-епідемічну ситуацію та результати діяльності системи охорони здоров'я України. 2013 рік / за ред. О. С. Мусія.[монографія] – К., 2014. – 438 с.

8.Яценко Ю. Б. Динаміка захворюваності та смертності внаслідок хвороб системи кровообігу в Україні (регіональний аспект) / Ю. Б. Яценко, Н. Ю. Кондратюк // Україна. Здоров'я нації. – 2013. – 1 (25). – С. 20–27.